

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ex Illvstrissimo Cardinali Bellarmino Epitome
Controuersiarum Omnium huius Aevi
Lvthero-Calvinisticarvm Sub diuersis Titulis bis
Quadripertitis digestarum**

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiae, 1624

VI. Qualis Luthero caluinistica Antitrinitariorum sit conclamatio aduersum
SS. Trinitatem?

urn:nbn:de:hbz:466:1-11726

At utramque gratis nobis conferri per merita Christi docemus.

3. Nos docere, Quod omnes Traditiones nostræ sint Apostolicæ. Ita Calvinus, At agnoscimus etiam merè Ecclesiasticas.

II, DE VERBO INCARNATO.

LECTOR. Hoc in Argumento rerum paulo prolixior insisto: idq; in recitandis magis Nouatorum sententiis, quam refellendis; quod suapte sese immanitate iugulent ipsæ. Sunt autem sententiæ nonnulla paucorum dūtaxat Sectariorum singulares de Christo, non communes omnium: Quadam, in quibus nec sui earum autores sibi constiterunt; sed ab iis abierunt. Veruntamen autorum Vox emissa volat; & Litera Scripta manet: Suoque perit indicio sorex.

Et imprimū.

DE CHRISTI DIUINITATE.

QVÆSTIO VI.

Qualis est Luthero-calvinistica con-
clamatio aduersus SS,
Trinitatem?

LUTHERVS in Postilla Maore, Basilæ impressâ apud Hecusgium, in Dom. Trinit. Humanitas tantum inueniunt: est vox TRINITAS. Unde & frigidè omnino sonat. Translyuani Ministri lib. 2. cap. 9. gloriabundè hâc parentis sui autoritate vtuntur. Tali digna patre proles! Patebit clarius infra quæst. 9.

Idem Lutherus exaucorauit è Litaniis istud: S. Trinitas vnus Deus Misereere nobis. Tom. 2. Ienen. fol. 79. a. Vt de Deo sentit, ita & loquitur; Noster Dominus non est stramineus Ibid. fol. 215. b. Non est porcus Ibid. fol. 244. a. Non est Sutor. Ibid. fol. 442. a. Veruntamen Hæreticus est, hoc iam Verum est, quàm Verum est, quod celeberrima Vniuersitas Ingolstadiana est hodie.

Quocirca, ait in Col Momp. f. 369 b. Custodiat nos Deus à magnis istis primæ tabula tentationibus; in quibus sciri nequit; Deusne sit diabolus; an diabolus sit Deus.

us. Expertus loquitur. Ibid. fol. 302. b. Illa enim tentatio, (si quis faciat ex Deo diabolus) Christum comprehendit, eumque in agoniam redegit, & Sanguinem suum dedit.

CALVINVS in epist. ad Polonos: Trinitatis nomen repudiamus. Immo, idem Instit. lib. 1. cap. 1. §. 5. Sepultum in posterum volumus. Egregium ex Theologo Vespilouem!

AVTOR. Impietas se iugulat ipsam; quò mihi paucioribus opus 1. Vox TRINITAS in S. Scripturis expressâ de nomine non est: at de Re est. Matt. ult. Baptizate omnes gentes in nom. Pat. & Fil. & Sp. Sancti. 1. Iohan. 5. Tres sunt, qui. &c. 2. Patribus antiquissimis ea vox in vsu est: Vt Dionysio lib. de diuin. Nom. c. 1. Iustino de recta Confess. fidei &c. Vide Bell. l. 2. de Christo cap. 5. 3. Nec Trinitas significat Trium Vnitatem; vt Val. Gentilis errauit: Sed Trinitatem in Vnitate veneramur, ait Symb. Athan.

II. LUTHERVS è Bibliis suis germanicis, Wittenbergæ impressis, eiecit verba illa, 1. Iohan. 5. Tres in cælo sunt, qui testimonium perhibent; Pater, Verbum, & Spir. Sanctus.

1. TIGVRINI CALVINISTÆ Magistrum imitati, eandem suis è Bibliis sententiam expunxerunt. 2. Protinus horum secutus auctoritatem, eâ fidenter vsus est Blandrata Arianus, cum sociis in disputat. Albana, Et in refutatione libelli Georgii Maioris.

3. Hinc LITHVANIIS Ministris, & eorum atro visum spiritui, in Synodo anni 1589. 11. Maij, habita: Synodi auctoritate; ne hoc nomen Trinitas in concionibus deinceps vsurpetur, in perpetuum porro decernimus & sancimus.

III. Lamberto Danzo Calvinistæ lib. contra Genebrardum Paris. Theol. Insulsa, inconcinna, periculosa hæc oratio est: Sancta Trinitas miserere nobis.

2. Caluino epist. 2. ad Polonos: Sapit barbariem. Hancque Blasphemiam Beza lib. de

C Vnit.

Vnit. essentia adprobat. Defendit Danæus in respons. ad Genebrardum.

3. Caluino ibid. *Trinitas est Barbarum quiddam; est profanum, & inspidum.*

4. Ochinus lib. 2. Dialogo toto 19. & 20. *Est commētum hominum in aere volitans, nullo nixum sermonis Dei fundamento: Estque Deus Papisticus, Prophetis & Apostolis ignoratus.* Idem fuit Ochinus Bullingeri & Caluini fidus Achates: ait Schlüsselburgius l. 2. fol. 69. Et tota Italia, ait Caluinus lib. de scādalis, non habuit ei parem. Mulus mulum.

5. Denique Caluinus epist. ad Polonos, ait: *Quis sine risu hæc audiat? Vnus Deus, id est, Trinitas. Creditis in Deum, id est, Trinitatem?*

AUTOR. At hæc sunt Ariana. Quid plura? Quin & athea?

IV. LUTHERVS denique tom. 2. Wittenb. fol. 266. *Credo Diabolum esse Deum nostrum; & nos cogi ad exequenda omnia eius placita.* Flac. Illyricus, teste Wigando in sua Admonitione, impressa anno 1574. Ratisbonæ: *Credo demonem esse creatorem essentia ac natura humana.* Vbi Wigandus: *Vox emissa volat, & las irreuocabile Verbum.* Impressa est, haud coruis eam unquam eraserint: *Distorqueat ille vocem hæc, glosset, vexet, & voluerit; excidit, erupit.* Carolstadius apud Lutherum Tom. 4. Wittenb. fol. 25 a. *Neque ego crediderim, illum esse Deum siue in calce, siue in terra.*

CALVINVS Instit. l. 1. c. 8. & 10. lib. 2. cap. 4. lib. 3. c. 3. Et Lutherus in Assert. 36. & tom. 6. Witt. fol. 526. a *Credo, quod Deus sit instinctor peccatorum, imò causa efficiens, impellens, cogens, ac necessitans ad omnem malitiam.* Vide infra par. 4.

AUTOR. Heu nimium quam manifestè sunt Athea ista, ac prorsus indigna ullâ operosiore refutatione! Præclara tamen indicia præbent, quàm vilipendât, post Deum, alteram in Trinitate personam, Dei Filium; quo de proposuimus; qui de ipsa S. S. Triade tam blasphemè loquuntur Theomachi. Vide Possëuinum in *Notis Verbi diuini aduersus Chytraum.* fol. 66. Communis tamen hodie sectariorum sententia Nobiscum S. S. Tri-

nitatem & Vnitatem in Deo amplectitur ac docet. Nunc alterâ de Deo quæstiunculâ propius accedemus instituto.

QVÆSTIO VII.

Ecquid istud Luthero-calvinistis est: Tres Personæ in Vnitare Natura?

LUTHERANI sunt duûm uiri Philippus Melächthon, & Iacobus Schegkianus. Et iidem tamen etiam cum Calvinianis militarunt: quare vtrumque ad se rapiunt commilitonem. Philippum quidem, non magis à se, quam à propriis visceribus auelli posse, profitetur Calvinus: Contrà velis remisque contendit Marbachius, lib. *German. de Verbis Institutionis*: & Lutheranum fuisse sex rationibus omninò apodicticis demonstrat. Idem de Schegkio est litigium. Hunc cum Calvinistâ passim diu quietè possedissent primùm, deinde vidimus tandem Tubingenses, qui repetundarum istos arcesserunt. Equidem hic ambos ad signa Lutheranorum adsigno.

I. SCHEGKIUS igitur apud Genebrardum fol. 42. apud seipsum p. 85. & 487. *Essentia non potest tota de Patre, & Filio & Sp. Sancto sigillatim predicari. Aut tres tantum nuda sunt Proprietates; Aut Energia in Deo: Sicut in saccharo Candor & Sapor; In anima vie nutricans, sentiens, ratiocinans; Aut vnica Essentia diuina tres Partes; qua in Vnam collecta Vnam Perfectam & integram Dei Personam extruunt.*

AUTOR. Hic se Schegkianus putat scalmum reperisse, aut non quod pueri in faba. Istas enim similitudines suas ad S. S. Trinitatis declarandum Mysterium ita existimat aptas, vt dicat, magis eas hominibus aperire oculos, quam mille Patrum dicta, vel alia testimonia. Eiusdem apud Genebr. fol. 45. ipsa hæc sūt totidem verba: *Vt tota anima synonymas & vniuocè de singulis partibus non enunciatur, &c. Simili modo nec Essentia tota diu-*